

Nr 67

Av herrar Nilsson i Gävle och Holmberg, om undersökning av vissa malmfyndigheter.

Enligt uppgifter från bergmästarämbetet i östra distriktet, daterat den 30 oktober 1961, innehar Bolidens AB 10 s. k. utmål — d. v. s. baser för igångsättande av gruvdrift — enligt uppgift innehållande *koppar*.

Bolaget har därutöver 14 inmutningar, enligt uppgift innehållande järnmalm, samt dessutom 76 ansökningar om nya inmutningar liggande hos bergmästarämbetet i Falun. Fyndigheterna ligger inom Los och angränsande delar av Färila socknar.

Enligt kungörelse den 25 oktober 1961 har bergmästarämbetet i östra distriktet utfärdat mutsedlarna nr 164 X—166 X—167 X—172 X samt nr 173 X—183 X åt Marma-Långrörs AB i Söderhamn, Gävleborgs län.

Fyndigheterna uppges innehålla järnmalm och är belägna å Föne och Tovås skifteslag i Färila socken samt Föne, Sillerbo, Heden, Nyåker och Skogsta på ömse sidor om sockengränsen Färila—Ljusdal samt slutligen å fastigheterna inom Skogsta, Onsäng, Grophamre, Heden, Rångsta, Nyåker, Hamre, Rolfhamre och Sillerbo i Ljusdals socken i Gävleborgs län.

Enligt uppgift från bergmästarämbetet i april månad 1961 innehade sju olika ägare sammanlagt 415 st. gällande mutsedlar, varav dock två bolag, Korsnäs AB, Gävle och S. K. F. Hofors Bruk ägde sammanlagt 403 mutsedlar. Ännu ej behandlade ansökningar om mutsedlar var vid samma tillfälle 1 143, varav Bolidens AB ansökte om 415 mutsedlar, Kopparfors AB, Ockelbo, ansökte om 200 och Korsnäs AB, Gävle, om 220 mutsedlar. Framhållas bör att enbart inmutningar eller innehav av mutsedlar icke bekräftar att det skulle finnas inmutningsbar fyndighet. Först när inmutaren ansökt om s. k. utmål kan man anse bekräftelse härpå föreligga. Intressant härvid är att Bolidens AB — som ovan nämnts — redan har 10 s. k. utmål, där det sålunda konstaterats finnas utvinningsbar fyndighet.

Huruvida fyndigheterna har sådan omfattning att det kan anses ekonomiskt lönande med upptagande av gruvbrytning bör klarläggas. Om anledningen till att brytningar ej kommit till stånd kan endast innehavarna själva uttala sig. Allmänheten liksom kommunerna inom området är härvidlag helt hänvisade till innehavarnas egna uppgifter. Utan att här på något sätt ifrågasätta ägarnas uppgifter eller förmåga till ekonomiska bedömningar torde statens och samhällets intressen kräva en offentlig redovisning om eventuella fyndigheters omfattning, liksom hållbarheten i bedöm-

ningarna om lönsamheten av igångsättande av industriell brytning av fyndigheterna. Denna fråga har sin särskilda aktualitet beträffande Bolidens AB. Detta särskilt som Bolidens AB enligt uppgifter enbart under år 1961 offrade i runt tal en miljon kronor på malmletningar i Colombia och Kanada.

Enligt gruvlagen äger staten rätt till s. k. kronoandel av upptäckta brytningsvärda fyndigheter. Staten har sålunda ett nära intresse att bevaka sin rätt inom detta område.

Utöver statens ekonomiska intressen, som kan bli av betydande omfattning därest grundliga undersökningar ger positiva utslag för en industriell malmbrytning, finns kommunernas och befolkningens intresse av ökade sysselsättningsmöjligheter inom området. Västra Hälsinglands domsaga, inom vilken samtliga dessa platser är belägna, uppvisar en fortgående befolkningsminskning, som skapat många svåra problem för befolkningen och kommunerna. Följande siffror belyser befolkningsförändringarna inom V:a Hälsinglands domsaga:

År	1929	1939	1949	1959	1961
Folkmängd:	37 767	33 995	33 241	31 888	26 564
					(Preliminär siffra)

Det är lätt att inse vilka bekymmersamma problem som till följd av denna utveckling tornat upp sig för invånarna och kommunerna. Statsmakterna kan inte förhålla sig passiva i detta läge.

Mot denna bakgrund och med hänvisning till statens egna intressen är sålunda kravet helt berättigat om att besked kan lämnas på frågan: Finns det utvinningsbara malmfyndigheter inom de angivna områdena?

Med hänvisning till vad i denna motion anförts hemställer undertecknade, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om att åtgärder snarast vidtages i syfte att utröna om det finns utvinningsbara malmfyndigheter i sådan omfattning, att industriell malmbrytning kan igångsättas inom de i denna motion angivna områdena.

Stockholm i januari 1962

Henning Nilsson

Helmer Holmberg